

Становище

Относно: докторска теза на Иван Кирилов Иванов „Политики и практики за трансформиране на организационната култура в силова институция в България“

От: Евгений Дайнов, научен ръководител
9 октомври 2017

Уважаеми колеги,

Иван Кирилов Иванов беше докторант – мечта за всеки научен ръководител, защото:

Първо, беше силно мотивиран, дисциплиниран и работлив, спазващ срокове и изисквания.

Второ, от един път разбираше значението на препоръки относно структура, изложение, цитиране, ползване на източници; спести на научния си ръководител често срещаните разговори по теми като „авторска мисъл“, „оригинален подход“ и подобни.

Трето, от самото начало беше наясно: а/ защо избраната от него тема е важна; б/ какъв му е въпросът към темата; в/ горе-долу къде и как да търси отговорите.

Освен горепосоченото, Иванов успя да впрегне, в процеса на работата, резултати от конкретни, на терен проекти и проучвания, проведени от него (или с негово участие) по разглежданата проблематика.

Убеден съм, че по време на защитата ще стане дума за формулировката на изследователския въпрос, валидността на избора на методология и тежестта на намерените отговори; затова тук ще ви спестя разсъждения по тези теми. Ще си позволя да ви занимая с онова, което ми се вижда най-съществено.

Погледната от ъгъл, по-широк от зададената от самия автор перспектива, дисертацията се занимава с един от въпросите на въпросите, а именно – с философската основа на концепцията за „прехода“. Преди над четвърт век се реши, както „на Запад“, така и вътре в пост-комунистическите страни, че пълнежът на „прехода“ е – пренос на „добри практики“ от Запад на Изток; и вкореняването им в новата среда. Очакваше се, че ще има „местни специфики“, както и саботаж от страна на групи, нямащи интерес от „преходването“; не беше обаче ясно, до каква степен са фатални тези трудности съображения.

На практика, в своя текст Иванов проверява точно хипотезата за преноса на добри практики. В половината от работата си той ги представя – такива каквито са, успешни и по-малко успешни, в страните с вкоренена демокрация. От наличната теория и практика вади модели. В тази си част текстът не само обобщава наличното дотук знание (и опит), но и подрежда опита така, че той да бъде полезен за анализаторите, както и за деятелите в политиката – готов наръчник за начинаещи в полицейската реформа.

В онези части от текста, който се занимава с практиките и подходите в България, Иванов е извел „местните специфики“ – административно-командна корпоративна култура, репресивна идентичност на „органите“ – които пречат на вкореняването на добрите практики в България. Аз бих го формулирал така: „превръщането на милицията на „народната власт“ в полиция за ггражданите“. Този „преход“, разбира се, не се случва, тъй като никоя от замесените страни (т.е. освен данъкоплатците) няма интерес от това, преторианската гвардия да се превърне в крепител на законността.

Поледната от този ъгъл, разглежданата проблематика изисква очертаване на реалистични насоки за преодоляването на „местни специфики“. Иванов предлага такива на четири нива: политическо; институционално; бюджетно; комуникационно; професионално. Разгръщането на реформаторско усилие на всичките тези нива едновременно наистина ще има шансове за успех – но само ако се има предвид, че проблемите не са, вече, само в някаква остатъчна „местна специфика“. При отказ от реформи, остатъчни местни специфики се превръщат в чисто нови, млади и пълни с енергия отрицателни явления.

В бъдеще, страхувам се, авторът ще стигне до заключението, че нещата вече не опират единствено до местните специфики, разгледани от него. Ако, да речем, политическите, бюджетните, институционалните и пр. решения, които препоръчва Иванов, бъдат (някога) взети, то вземащите ги веднага ще се натъкнат (т.е. освен на описаните от Иванов рискове) на следното: неререформираната българска полиция не само, че схваща себе си като репресивен (т.е. спрямо гражданите) орган; но и е претърпяла допълнителна метаморфоза, в годините на отлаганата реформа. Като част от процеса на реструктуриране на българското общество по феодален модел, полицията се е превърнала в наказателна бригада на разположение на определени „феодали“ и силни на деня. Т.е. освен, че по линия на „местна специфика“ е останала „народна милиция“ (т.е. репресираща гражданите), полицията се е и криминализирала (т.е. обира гражданите).

В бъдещата работа на Иванов, ако той остане в сферата, в която анализира основите и основанията на реформите, закодирани в „прехода“, той ще трябва да обърне по-голямо внимание именно на този аспект: как полу-реформите не просто съхраняват някакво неудовлетворително статукво, но водят до активно влошаване на политическата и властовата среда.

Препоръчвам, прочее, на уважаемите колеги да допуснат Иван Кирилов Иванов до степента „доктор на политическите науки“, като дадат висока оценка на докторантската му дисертация, която, освен, че спазва академичните изисквания, е и силно релевантна към преживяваната от нас действителност.

Евгений Дайнов
Научен ръководител